

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 43/2020-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky USS SK s. r. o., Kunov 232, Senica, IČO 47 355 255, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Bartoš, s. r. o., Martina Granca 3, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Bartoš, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 43 Ek 1365/2018 z 3. júna 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti USS SK s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“)

13. augusta 2019 sa obchodná spoločnosť USS SK s. r. o., Kunov 232, Senica, IČO 47 355 255 (ďalej len „sťažovateľka“), domáhala vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej v záhlaví označených základných práv a slobôd podľa ústavy a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 43 Ek 1365/2018 z 3. júna 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a ktorým by napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka ako oprávnená v exekučnom konaní podala 20. septembra 2018 okresnému súdu návrh na vykonanie exekúcie na základe nespotrebitel'ského rozhodcovského rozsudku sp. zn. RD 109/2018 z 18. júna 2018 (ďalej len „exekučný titul“), vydaného *ad hoc* rozhodcom [REDAKOVANÉ], ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 9. júla 2018.

3. Okresný súd uznesením sp. zn. 43 Ek 1365/2018 z 9. novembra 2018, vydaným vyšším súdnym úradníkom, návrh sťažovateľky na vykonanie exekúcie zamietol. V rámci odôvodnenia rozhodnutia najskôr ozrejmil, že predmetom rozhodcovského konania, v ktorom bol vydaný exekučný titul, bolo uplatnenie náhrady škody spôsobenej úmyselným konaním zo strany povinného ako konateľa obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], zavinenej porušením odbornej starostlivosti, zvýhodňovania veriteľa a zavinenej úpadku obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Okresný súd zistil, že exekučný titul bol vydaný v rozhodcovskom konaní, v ktorom vystupoval právny predchodca sťažovateľky ako žalobca a povinný ako žalovaný. Rozhodcovská zmluva, na podklade ktorej bol vydaný exekučný titul, bola uzatvorená medzi právnym predchodcom sťažovateľky a obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ]. Povinný bol v zmysle odôvodnenia exekučného titulu štatutárnym orgánom spoločnosti [REDAKOVANÉ] v čase vzniku pohľadávky, na podklade ktorej právny predchodca sťažovateľky žaloval povinného. Rozhodca rozhodcovského súdu odôvodnil právomoc prejednať spor na základe rozhodcovskej zmluvy, ktorá vznikla z obsahu všeobecných obchodných podmienok spoločnosti [REDAKOVANÉ], kde sa v čl. XV nachádzala rozhodcovská doložka. Jej obsahom bolo okrem iného to, že všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy vrátane situácie uplatnenia náhrady škody voči štatutárovi spoločnosti podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný

zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákoník“) budú rozhodované rozhodcovským súdom.

4. Okresný súd bol toho názoru, že podľa § 3 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) aplikačný rozsah rozhodcovskej zmluvy je obmedzený len na existujúce, prípadne budúce spory medzi zmluvnými stranami rozhodcovskej zmluvy. Rozhodcovská zmluva, od ktorej rozhodca odvodil svoju právomoc prejednať a rozhodnúť spor medzi právnym predchodcom sťažovateľky a povinným, nebola uzavretá medzi sťažovateľkou, resp. jej právnym predchodcom a povinným, a preto nepovažoval za preukázané, že spor, v ktorom bol vydaný exekučný titul, by bol vzájomným sporom medzi zmluvnými stranami rozhodcovskej zmluvy. Na základe uvedeného okresný súd skonštatoval, že rozhodca nemal právomoc prejednať a rozhodnúť spor medzi právnym predchodcom sťažovateľky a povinným, a teda exekučný titul bol vydaný v rozpore so zákonom o rozhodcovskom konaní, ako aj s § 45 ods. 2 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“).

5. Sudca okresného súdu sťažnosť sťažovateľky napadnutým uznesením zamietol. Stotožnil sa s právnym záverom vyššieho súdneho úradníka a na zdôraznenie správnosti jeho rozhodnutia poukázal na ďalšie dôvody, pre ktoré nepovažoval rozhodcovský rozsudok za vykonateľný exekučný titul. V prvom rade uviedol, že ak okresný súd preskúmava platnosť rozhodcovskej zmluvy (doložky), preskúmava formálnu stránku vykonateľnosti exekučného titulu, teda či exekučný titul vydal orgán na to oprávnený, rovnako, ako by to skúmal v prípade iných exekučných titulov uvedených v § 45 Exekučného poriadku. Existencia rozhodnutia (exekučného titulu) vykonateľného po materiálnej aj po formálnej stránke je predpokladom zákonného vedenia exekúcie, preto ak rozhodnutie bolo „vydané orgánom na to nepríslušným, takéto rozhodnutie je nulitným aktom, ktorý v exekučnom konaní nie je možné vykonať. Nulitný akt nikoho nezaväzuje a hľadá sa naň, akoby neexistoval (porovnaj napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 MCdo 20/2008 zo dňa 22. 04. 2009).“. Právomoc rozhodcovského súdu rozhodnúť

a prejednať vec zakladá platná rozhodcovská zmluva, resp. rozhodcovská doložka. Exekučný súd „*má, v zmysle § 53 ods. 3 písm. a) Exekučného poriadku, povinnosť zisťovať súlad exekučného titulu s Exekučným poriadkom, a teda, okrem iného aj to, či je exekučný titul podľa § 45 Exekučného poriadku vykonateľný. Súd pri tomto zisťovaní posudzuje nielen to, či rozhodcovská zmluva bola medzi zmluvnými stranami uzavretá, ale aj to, či bola uzavretá platne. Iba platná rozhodcovská zmluva môže totiž založiť právomoc rozhodcovského súdu na jej základe určitú vec prejednať a rozhodnúť (porovnaj napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 135/2012 zo dňa 05. 12. 2012).*“.

6. Vychádzajúc zo znenia rozhodcovskej doložky, okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, že „*povinný ako fyzická osoba konajúca vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť nijakým spôsobom nebol v zmluvnom vzťahu s oprávneným, ani jeho právnym predchodcom, keď v zmluvnom vzťahu konal ako konateľ spoločnosti, teda v mene právnickej osoby, ktorú úkony jej konateľa aj zaväzovali. Povinný nie je právnym nástupcom právnickej osoby, ktorá bola účastníkom právneho vzťahu s právnym predchodcom oprávneného, ani oprávneným. Preto sa na nich nevzťahuje rozhodcovská doložka citovaná rozhodcom v odôvodnení rozhodcovského rozhodnutia.*“. K otázke inej zmeny v osobe veriteľa alebo dlžníka v zmysle § 3 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní okresný súd uviedol, že za takúto zmenu nemožno považovať, s poukazom na § 135a ods. 2 Obchodného zákonníka, štatutárny orgán dlžníka, titulom zodpovednosti za spôsobenú škodu. Zároveň podotkol, že nespochybňuje nárok veriteľa podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka, ale v takom prípade veriteľ uplatňuje nárok spoločnosti na náhradu škody voči jej konateľovi. To znamená, že „*za splnenia základných zákonných predpokladov v zmysle § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka (a predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu - porušenie povinnosti konateľa, vznik škody, príčinná súvislosť medzi nimi) mohol oprávnený ako právny nástupca veriteľa žalobou uplatňovať nárok na náhradu škody voči jej konateľovi vo svojom vlastnom mene a na vlastný účet, avšak kvantitatívne obmedzenej vo výške svojej pohľadávky s príslušenstvom. Za inú zmenu v osobe dlžníka, tak ako to má na mysli ustanovenie § 3 ods. 2 ZoRK nemožno považovať zodpovednostný vzťah konateľa voči spoločnosti, v ktorej je konateľom, nakoľko tu ide o iné subjekty zodpovednostného vzťahu, ale aj o iný obsah záväzku (náhrada škody).* Na

uvedenom nič nementí ani to, že veriteľ (oprávnený) môže uvedený nárok na náhradu škody uplatňovať vo vlastnom mene a na vlastný účet.“. K možnosti aplikovať § 4 ods. 7 zákona o rozhodcovskom konaní, t. j. považovať rozhodcovskú zmluvu za písomne uzavretú aj vtedy, ak je jej existencia tvrdená v žalobe a žalovaný v žalobnej odpovedi doručenej rozhodcovskému súdu jej existenciu nenamietne, okresný súd uviedol, že „podmienky § 4 ods. 7 ZoRK splnené neboli, keď žalobná odpoveď povinného nebola rozhodcovskému súdu doručená. Pokiaľ niet žalobnej odpovede, nie je možné považovať podmienky uvedené v § 4 ods. 7 ZoRK za splnené. Zo žiadneho ustanovenia ZoRK nemožno vyvodiť, že by pasivita a nečinnosť žalovaného v rozhodcovskom konaní mala za následok podrobenie sa právomoci rozhodcu. Pri otázke právneho významu nečinnosti, resp. mlčania, sa vychádza zo zásady, že nečinnosť alebo mlčanie samé o sebe nie je možné nikdy považovať za prejav vôle: neplatí zásada, že kto mlčí, ten prisvedčuje, resp. súhlasí (pozri napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 233/2008 zo dňa 26. 05. 2009).“.

7. Proti napadnutému uzneseniu sudcu okresného súdu sťažovateľka namierila svoju ústavnú sťažnosť. Domnieva sa, že splnila všetky zákonné podmienky pre návrh na povolenie exekúcie, napriek tomu okresný súd jej návrh zamietol bez toho, aby uviedol nejaký zákonný a preskúmateľný dôvod na tento postup. Odôvodnenie napadnutého uznesenia je podľa jej názoru nepreskúmateľné, odporuje platným právnym predpisom – zákonu o rozhodcovskom konaní ako aj Exekučnému poriadku. Okresný súd sa tiež úmyselne odklonil o zásadného prejudiciálneho nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 300/2018 z 5. septembra 2018, v ktorom bola riešená identická právna situácia reštriktívneho postupu exekučného súdu pri povoľovaní exekúcie nespotrebitel'ského rozhodcovského rozsudku. Napadnutým uznesením okresného súdu tak podľa názoru sťažovateľky došlo k porušeniu ňou označených práv podľa ústavy a dohovoru.

8. Sťažovateľka v úvode svojej rozsiahlo koncipovanej ústavnej sťažnosti najskôr ozrejmuje, že predmetom rozhodcovského konania bola náhrada škody proti štatutárovi spoločnosti dlžníka podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka v situácii, keď si veriteľ nedokáže vymôcť svoju pohľadávku z majetku spoločnosti dlžníka. Rozhodcovské konanie prebiehalo podľa § 3 ods. 2 v spojení s § 1 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní. Objasňuje, že rozhodcovskému konaniu vedenému pod sp. zn. RD/109/2018 predchádzalo

rozhodcovské konanie vedené pod sp. zn. RD/238/2017 voči spoločnosti dlžníka [REDAKOVANÉ], ktoré skončilo vydaním rozhodcovského rozsudku sp. zn. RD/238/2017 z 20. novembra 2017, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 27. novembra 2017. Povinný ako bývalý konateľ spoločnosti [REDAKOVANÉ] úmyselne uviedol svoju zadlženú spoločnosť do úpadku, čím zabránil svojim veriteľom reálne si vymôcť svoje pohľadávky. Preto vzniklo sťažovateľke zákonné právo podať žalobu o náhradu škody na rovnaký rozhodcovský súd (podľa § 3 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní) voči povinnému ako konateľovi spoločnosti dlžníka [REDAKOVANÉ] podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka. Na základe toho sťažovateľka uzatvára, že predmetom rozhodcovského konania vedeného pod sp. zn. RD/109/2018 už nebolo dokazovanie existencie rozhodcovskej zmluvy, keďže táto už bola právoplatne rozhodnutá – *res iudicata* v skoršom rozhodcovskom konaní vedenom pod sp. zn. RD/238/2017. Predmetom neskoršieho rozhodcovského konania tak bolo už iba dokazovanie, či povinný ako konateľ spoločnosti dlžníka [REDAKOVANÉ] konal, alebo nekonal s odbornou starostlivosťou a či spôsobil, alebo nespôsobil škodu.

9. Nadväzne sťažovateľka zhrnula v ústavnej sťažnosti právne závery, ktoré vyplývajú z napadnutého uznesenia okresného súdu:

„ - *Exekučný súd vždy meritórne preskúmava nespotrebitel'ské rozhodcovské rozhodnutie.*

- *Exekučný súd vždy pri nespotrebitel'skom rozhodcovskom rozhodnutí skúma existenciu platne uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy.*

- *Novela zákona č. 244/2002 Z. z. platná od 01.01.2015, najmä v časti zrušenia ustanovenia § 45, neplatí na exekučnom Okresnom súde Banská Bystrica.*

- *Iná zmena v osobe dlžníka vo vzťahu, na ktorý platí rozhodcovská zmluva podľa § 3 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. nie je aplikovateľná na štatutára spoločnosti dlžníka.*

- *Exekučný Okresný súd v Banskej Bystrici je oprávnený vykonať akýkoľvek meritórny prieskum nespotrebitel'ského rozhodcovského konania podľa vlastného uváženia a nie je pritom viazaný žiadnymi zákonnými limitmi uvedenými v zákone č. 244/2002 Z. z. ani limitmi uvedenými v Exekučnom poriadku.*

- *Iné názory - prejudiciálne rozhodnutia kauzálné príslušného Okresného súdu Bratislava V, Okresného súdu v Banskej Bystrici, odvolacích súdov (vrátane Krajského*

súdu v Banskej Bystrici), Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR nemajú žiaden vplyv na rozhodovaciú prax exekučného Okresného súdu v Banskej Bystrici. “

10. Podľa názoru sťažovateľky žiaden z právnych záverov uvedených v bode 9 nie je správny, pretože odporujú právnym názorom, ktoré vyplývajú zo zaužívanej aplikačnej praxe, a sú z časti založené na starších súdnych rozhodnutiach spred roku 2015, ktoré nereflektujú aktuálny právny stav, t. j. príslušnú zmenu zákona o rozhodcovskom konaní a tiež od 1. apríla 2017 účinnú zmenu Exekučného poriadku. Takáto nesprávna aplikácia zákona o rozhodcovskom konaní v justičnej praxi je príčinou nedostatočnej dôvery v nespotebitel'ské rozhodcovské konania v Slovenskej republike.

11. V rámci svojej argumentácie sťažovateľka tiež poukazuje na dielo Gyárfáš, J., Števíček, M. a kol. *Zákon o rozhodcovskom konaní. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016. Cituje z neho viaceré časti týkajúce sa tichého (tacitného) uzavretia rozhodcovskej zmluvy, ku ktorému dochádza aj v prípade, ak žalovaný nenamietne nedostatok právomoci rozhodcovského súdu. Následne cituje aj časti týkajúce sa rozsahu rozhodcovskej zmluvy, podľa ktorých rozhodcovská zmluva pokrýva aj spory o nároky *ex contractu*, ako aj deliktuálne a kvázi deliktuálne nároky, spory o platnosť alebo účinnosť zmluvy, nároky z bezdôvodného obohatenia. Rovnako tak cituje aj časti týkajúce sa právomoci rozhodcovského súdu rozhodnúť aj prejudiciálne otázky, zachovania písomnej formy rozhodcovskej zmluvy a dôvodov na zrušenie rozhodcovskej zmluvy.

12. Ďalej sťažovateľka uvádza, že § 45 zákona o rozhodcovskom konaní umožňoval exekučnému súdu vykonať prieskum právomoci rozhodcovského súdu, existencie rozhodcovskej zmluvy a procesných väd rozhodcovského konania v celom rozsahu podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní. Ustanovenie § 45 zákona o rozhodcovskom konaní bolo s účinnosťou od 1. januára 2015 zrušené, „zákonodarca si už ďalej neželal, aby exekučný súd skúmal právomoc rozhodcovského súdu, alebo ani iným spôsobom preskúmaval nespotebitel'ské rozhodcovské konania. Toto úzko súvisí s oddelením spotrebitel'skej arbitráže do nového zákona č. 335/2014 Z. z., kde exekučnému súdu zostalo zachované právo preskúmavať spotrebitel'ské rozhodcovské konania. Takéto oprávnenie exekučného súdu je dokonca priamo zakotvené v ustanovení 53 ods. 3 písm. f) Exekučného

poriadku. Je nepochybné, že predstava zákonodarcu bola dať právomoc preskúmať exekučnému súdu iba spotrebiteľské rozhodcovské konania.

Od 01. 01. 2015 je jediná možnosť na napádanie nespotrebitel'ského rozhodcovského konania vedeného podľa zákona č. 244/2002 Z. z. iba podanie námietky - žaloby podľa § 9 ods. 5, § 21 ods. 4, § 22d, § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. a to výlučne v hmotnoprávnej lehote uvedenej v zákone a iba na kauzálne príslušný súd podľa § 28 Civilného sporového poriadku. Rozhodcovské rozhodnutie, ktoré nebolo právoplatne zrušené kauzálne príslušným súdom má rovnaké účinky ako právoplatné rozhodnutie všeobecného súdu.

Od 01. 01. 2015 do 31. 03. 2017 bolo v Exekučnom poriadku obsiahnuté ustanovenie § 56 ods. 5, ktoré jediné umožňovalo exekučnému súdu odložiť výkon exekúcie oprávneného s blokováním majetku povinného v prípade, že povinný podal návrh - žalobu na príslušný súd o zrušenie rozhodcovského rozhodnutia - a to až do právoplatného skončenia súdneho konania na príslušnom súde. Takéto ustanovenie od 01. 04. 2017 ale už Exekučný poriadok neobsahuje. Je nesporné, že zákonodarca si už neprial ani to, aby exekučný súd vôbec odkladal exekúciu aj v prípade podania žaloby povinným na kauzálne príslušný súd voči exekučnému titulu.“.

13. Okresný súd si podľa názoru sťažovateľky nesprávne vykladá pojem preskúmavanie exekučného titulu v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Z § 6 zákona o rozhodcovskom konaní vyplýva oprávnenie exekučného súdu posudzovať iba okolnosti spôsobilosti byť rozhodcom. Posudzovanie právomoci orgánu, ktorý vydal nespotrebitel'ské rozhodcovské rozhodnutie, nad rozsah § 6 zákona o rozhodcovskom konaní je neprípustné. Od 1. januára 2015 exekučný súd nemá právomoc preskúmať právomoc rozhodcovského súdu a existenciu rozhodcovskej zmluvy pri nespotrebitel'ských rozhodcovských konaniach.

14. Na podporu priechodnosti svojich názorov sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza početnú judikatúru krajského súdu, Okresného súdu Bratislava V, samotného okresného súdu a tiež iných exekučných súdov, v ktorých tieto súdy obdobnú právnú vec posúdili odlišne. Osobitne poukazuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 1/2018 a na jeho nález sp. zn. II. ÚS 300/2018. Z týchto rozhodnutí obsiahlo cituje právne vety, ktoré podľa nej preukazujú (ak ich účastníci sú konatelia spoločnosti dlžníka), „že rozhodcovský súd má právo konať a rozhodovať voči štatutárovi spoločnosti dlžníka o

náhradu škody podľa § 135a ods. 5 resp. § 194 ods. 9 Obchodného zákonníka ako inú zmenu v osobe dlžníka podľa § 3 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. vo vzťahu, na ktorý sa vzťahuje rozhodcovská zmluva. Rozhodcovská zmluva je vždy uzavretá medzi veriteľom a spoločnosťou dlžníka a konateľ dlžníka k nej pristupuje priamo zo zákona. Je to univerzálna zodpovednosť štatutára za svoje konanie... Rozhodcovský súd má právomoc konať a rozhodovať voči štatutárovi spoločnosti dlžníka podľa § 135a ods. 5 a § 194 ods. 9 Obchodného zákonníka ...“.

15. Napokon sťažovateľka poukazuje na to, že zákonodarca „prijal pre slovenský právny systém ako základ nespotrebitel'ského rozhodcovského konania text Modelového zákona EÚ UNCITRAL a princíp procesnej aplikácie podľa nemeckého systému nespotrebitel'ského rozhodcovského konania. Takýto systém od 01. 01. 2015 platí aj na Slovensku. Rozhodcovská zmluva už nemusí byť podpísaná. Môže vzniknúť aj odkazom na akýkoľvek dokument, kde je rozhodcovská doložka obsiahnutá. Tiež ako iná zmena v osobe dlžníka a veriteľa. Rozhodcovská zmluva sa môže platne uzatvoriť aj vo vzájomne vymenenej korešpondencii. Právomoc rozhodcovského súdu v nespotrebitel'skom rozhodcovskom konaní medzi žalobcom a žalovaným vzniká množstvom rôznych spôsobov, vrátane jej vzniku podľa procesnej situácie v samotnom rozhodcovskom konaní.“.

16. Na základe uvedeného sťažovateľka v petite žiada, aby ústavný súd prijal jej ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom vyslovil, že uznesením okresného súdu boli porušené jej v záhlaví označené práva, napadnuté rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

17. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

18. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

20. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

21. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré sú podané navrhovateľom bez právneho zastúpenia podľa § 34 a § 35 zákona o ústavnom súde a ústavný súd nevyhovet žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 zákona o ústavnom súde), návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

22. O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať aj tú ústavnú sťažnosť, pri predbežnom

prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

23. V rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Už uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Uvedený právny názor možno primerane aplikovať aj na rozhodnutie vydané vyšším súdnym úradníkom, ktoré preskúma sudca všeobecného súdu na základe sťažnosti ako osobitného prostriedku procesnej obrany podanej stranou sporu. Vychádzajúc z uvedeného, pre posúdenie ústavnej udržateľnosti záverov okresného súdu v napadnutom uznesení sa ústavný súd v potrebnom rozsahu oboznámil i s uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom.

24. V zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

25. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

26. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jej sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o zamietnutí jej návrhu na vykonanie exekúcie. Základom argumentácie

sťažovateľky je tvrdenie, že pokiaľ je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok vydaný v nesporebiteľskej veci, exekučný súd nemôže preskúmať v exekučnom konaní právomoc rozhodcovského súdu, teda ani skúmať existenciu, resp. platnosť rozhodcovskej zmluvy (doložky). Okresný súd však v napadnutom uznesení tento právny názor nerešpektoval. Zásah do jej práv vidí sťažovateľka v arbitrárnom postoji sudcu okresného súdu k jej návrhom a argumentom, ktoré predostrela v rámci sťažnosti. Presvedčená o relevantnosti svojich argumentov tak od ústavného súdu očakáva prehodnotenie záveru, ku ktorému dospel okresný súd.

27. Vzhľadom na povahu napadnutého rozhodnutia okresného súdu a podstatu argumentácie sťažovateľky je potrebné v úvode pripomenúť, že ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

28. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu

(IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

29. Pre účely overenia opodstatnenosti námietok vznesených sťažovateľkou, ktoré namierila proti dôvodom napadnutého uznesenia, sa ústavný súd oboznámil s jeho obsahom a po jeho preskúmaní konštatuje, že okresný súd aplikujúc a riadne interpretujúc príslušné zákonné ustanovenia Exekučného poriadku i zákona o rozhodcovskom konaní, dostatočne jasne a relevantne vysvetlil svoj postoj k právomoci preskúmať exekučný titul.

30. Okresný súd v rámci odôvodnenia napadnutého uznesenia poukázal na závery vyššieho súdneho úradníka, ktorými odôvodňoval zamietnutie návrhu sťažovateľky na vykonanie exekúcie a na ne nadväzujúc, pomerne vyčerpávajúco reagoval na námietky sťažovateľky predstreté v jej sťažnosti. Okresný súd sa špecificky vysporiadal s otázkou možnosti preskúmať právomoc rozhodcovského súdu skúmaním existencie, resp. platnosti rozhodcovskej zmluvy (doložky) a uviedol, že tento postup vyplýva z povinnosti exekučného súdu podľa § 53 ods. 3 písm. a) Exekučného poriadku zisťovať súlad exekučného titulu s Exekučným poriadkom, t. j. aj to, či je exekučný titul podľa § 45 Exekučného poriadku vykonateľný. Okresný súd okrem toho skúmal to, či je daná iná zmena v osobe dlžníka podľa § 3 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní, a uviedol, že právo veriteľa uplatňovať nárok na náhradu škody podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka proti konateľovi spoločnosti nie je zmenou v zmysle uvedeného ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní. Napokon sa vysporiadal aj s otázkou, či došlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy postupom podľa § 4 ods. 7 zákona o rozhodcovskom konaní, s tým, že poukázal na absenciu žalobnej odpovede povinného a tiež na právne posúdenie mlčania (nečinnosti) v našom právnom poriadku. Tieto právne závery okresného súdu nie je potrebné zo strany ústavného súdu dopĺňať alebo revidovať, naopak, ústavný súd môže na ne s ohľadom na sťažnostné námietky sťažovateľky v plnom rozsahu odkázať, keďže podľa ústavného súdu sú ústavne udržateľné a obsahujú relevantné a zrozumiteľne formulované právne argumenty. Sťažovateľkou uvádzané skutočnosti nijako neindikujú také pochybenia v napadnutom uznesení okresného súdu ako exekučného súdu, ktoré by

mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru.

31. Ústavný súd preskúmal i opodstatnenosť jednotlivých námietok sťažovateľky zhrnutých v prvej časti tohto uznesenia, s ktorými sa okresný súd údajne nevysporiadal, resp. vysporiadal svojvoľne. Pokiaľ ide o odkaz sťažovateľky na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 ECdo 7/2013, okresný súd uviedol, že toto rozhodnutie „*sa týkalo posudzovania platnosti rozhodcovskej zmluvy v spotrebiteľskej veci, pričom len okrajovo uviedol rozdiely, ktoré sú v nesporebiteľských rozhodcovských konaniach. Navyše v tomto rozhodnutí nespochybnil ani nepopieral iné svoje rozhodnutie (sp. zn. 3 Cdo 146/2011 zo dňa 13. 10. 2011 - R 46/2012), ktoré sa priamo zaoberalo existenciou rozhodcovskej zmluvy (doložky) a jednotlivými písomnými formami jej uzavretia, pričom nerozhodoval túto vec z hľadisk spotrebiteľského práva. Rovnako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 MCdo 11/2010 sa týka spotrebiteľského rozhodcovského konania, pričom z neho vôbec nevyplýva, že by exekučný súd nemal preskúmavať právomoc orgánu (rozhodcovského súdu) na konanie a vydanie exekučného titulu.*“. K poukazu sťažovateľky na iné rozhodnutia okresný súd uviedol, že ňou uvedené rozhodnutia okresných súdov boli vydané vyššími súdnymi úradníkmi, nejde o formálne pramene práva a o ustálenú súdnu prax najvyšších súdnych autorít. Okresný súd za „*ustálenú súdnu prax najvyšších súdnych autorít považuje... predovšetkým rozhodnutia publikované v zbierke rozhodnutí a stanovísk, ktoré vyjadruje vyššiu mieru akceptácie uvedeného rozhodnutia a jeho záverov sudcami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Jedno z takých je aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 146/2011 zo dňa 13. 10. 2011, zverejnené v zbierke pod číslom, R 46/2012, ktorého závery potvrdzujú možnosť a povinnosť exekučného súdu preskúmať právomoc rozhodcovského súdu konať a rozhodnúť spor, ktorého výsledkom je rozhodnutie rozhodcovského súdu, ktoré je predložené exekučnému súdu ako exekučný titul. Taktiež rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 484/2018-28 zo dňa 13. 09. 2018 vydané v skutkovo obdobnej veci potvrdzuje správnosť záverov exekučného súdu v sťažnosťou napadnutom uznesení.*“.

32. K námietke sťažovateľky o tom, že exekučný súd nemá právomoc posudzovať exekučný titul, okresný súd tiež uviedol, že „*exekučný súd je oprávnený pri každom*

exekučnom titule skúmať jeho formálnu a materiálnu vykonateľnosť, pričom formálnou stránkou vykonateľnosti je aj skúmanie, či exekučný titul vydal orgán na to oprávnený. Pokiaľ exekučný súd preskúmava platnosť rozhodcovskej zmluvy (doložky) preskúmava formálnu stránku vykonateľnosti oprávneným predloženého exekučného titulu. Preskúmanie formálnej a materiálnej stránky vykonateľnosti exekučného titulu exekučným súdom je prijímané bez výhrad aj rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, pozri napríklad uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky: č. k. III. ÚS 86/2010-19 zo dňa 18. 02. 2010; č. k. II. ÚS 545/2010-15 zo dňa 09. 12. 2010; č. k. III. ÚS 125/2011-17 zo dňa 29. 03. 2011; č. k. I. ÚS 456/2011-19 zo dňa 23. 11. 2011; č. k. I. ÚS 379/2012-19 zo dňa 22. 08. 2012 a uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky: 3 Cdo 164/96 zo dňa 27. 01. 1997; 3 MCdo 20/2008 zo dňa 22. 04. 2009; sp. zn. 5 Cdo 109/2010 zo dňa 13. 09. 2010; sp. zn. 4 Cdo 11/2011 zo dňa 23. 06. 2011; 1 MCdo 15/2012 zo dňa 22.05.2013.“.

33. Ústavný súd nezistil (ani) v takto formulovaných odpovediach okresného súdu na námietky sťažovateľky nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti napadnutého uznesenia. Je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľka pred ústavným súdom zopakovala už uvedené námietky, ktoré už boli predmetom preskúmania okresným súdom, na základe ňou podanej sťažnosti proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom, teda ústavná sťažnosť je vlastne iba pokračujúcou polemikou s právnym názorom okresného súdu. Sťažovateľka tak vedome stavia ústavný súd do pozície bežnej prieskumnej inštalácie všeobecného súdnictva, keď požaduje, aby ústavný súd vec opätovne posúdil a stotožnil sa s jej právnym názorom. Ústavný súd v súvislosti s takto koncipovanou ústavnou sťažnosťou aj na tomto mieste pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva (bod 27).

34. Ústavný súd tiež neakceptoval námietku sťažovateľky, že právny záver okresného súdu je v rozpore s nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 300/2018 z 5. septembra 2018. V predmetnom náleze sa ústavný súd priamo nevyjadril k ústavnej udržateľnosti preskúmania rozhodcovského rozsudku exekučným súdom z hľadiska jeho formálnej alebo materiálnej vykonateľnosti, resp. skúmania existencie alebo platnosti

rozhodcovskej zmluvy (doložky) exekučným súdom pre účely posúdenia právomoci rozhodcovského súdu. Je potrebné uviesť, že ústavný súd podobne posúdil odôvodnenie nálezu sp. zn. II. ÚS 300/2018 aj v uznesení sp. zn. II. ÚS 50/2019.

35. Ústavný súd v tomto kontexte poukazuje na svoju rozhodovaciu činnosť, v rámci ktorej už vyslovil vo vzťahu k rozhodcovskému konaniu v nespotrebitel'skej veci, že je povinnosťou exekučného súdu *ex offio* skúmať a prihliadnuť na zistenú nulitu aktu, ktorá je bez akýchkoľvek pochybností následkom vydania rozhodnutia orgánom, ktorý nedisponuje právomocou na rozhodovanie veci, a splnenie tejto povinnosti exekučným súdom nemožno považovať za postup, ktorý je nad rámec jeho právomoci (IV. ÚS 484/2018, II. ÚS 50/2019). Ústavný súd sa tiež stotožnil s názorom všeobecných súdov o tom, že exekučný súd je (aj naďalej) oprávnený a zároveň aj povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej (resp. platnej) rozhodcovskej zmluvy. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd (III. ÚS 378/2018). Od uvedených právnych záverov sa ústavný súd nemá dôvod odchyliť ani v aktuálne prerokúvanej veci.

36. V súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľky s napadnutým rozhodnutím okresného súdu ústavný súd poukazuje na to, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy strany sporu. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu, vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jej návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07,

III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010), čomu podľa názoru ústavného súdu učinil okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia zadosť.

37. K obdobným právnym záverom ústavný súd dospel aj pri rozhodovaní vo veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 381/2019, od ktorých sa v danom prípade, vzhľadom na totožnosť skutkových okolností a sťažovateľkou predostretú argumentáciu, nemá dôvod odchyliť.

38. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že niet žiadnej relevantnej spojitosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

39. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bezpredmetné rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu